

Womhaj Bóh!

Cyklo 2.
14. jan.

Četnik 4.
1894.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy bobotu w Smolerjez knihiczišcežetni w Budyschinje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu pšchedplatu 40 mp.

2. njedzela po tšjoch kralach.

Jana 2, 1—11. Wulki džiw nam dženšnišche šwjate seženje powjeda. Njeměra je wošebje so pšhecziwo njemu šwjecika; wěra je jo wschelako wukładowacž chzyła. Tola je pšchezo njemudre pšchedowšacze, džiwny wukładowacž; so lohto stanje, so wot džiwu nicžo wjazny wysche njewostanje. Ale je-li so tutón džiw wuložicž dyrbi, dha pšchetrejchi wscho, šchtož so wustojni myšlerjo a wuložerjo wo seženju dženšnišcheje njedzele pišali a předomali, duščne wuloženje, kotrež je ras małe džěczatko dało.

Hospodar šedžesche hromadze se šwojimi džěczimi a domjaznymi a čitatšche jim po starym pobožnym waschnju Bože šłowo. A jako wón te šłowa čitatšche, so je luby šbóznik na kwašnu wodu do wina pšchewobrocziwschi wěru šwojich wučožnikow wobtwjerdžik, dha šběhny so jedny i hólzow a džěsche w džěczazej myšli: „Nano, kak srošmju to? Kak móžesche so woda do wina pšchewobroczič?“ Najmlódsche džěczo pak sawoła i wješełym hłošom: „Nano, woda widžesche šbóznikowu krašnosč a so šjašni. Wšchak jěšor so w róžoitej jašnosčzi šjašni, hdyž so šłónzo i rašichich kurjawow šběhnje.“ Duž wofoscha nan pšhecželniwje šwoje džěczo a džěsche: „Sawěrnje, ja praju wam, šchtož Bože kraleštwó njedostanje jako džěczo, tén njebudže do njeho pšchicž.“ Ach, so bychmy my kaž tamne džěczo tónle a wschě šbóznikowe džiwny srošmili; wšchak nješku nam ja mudrowozny rošom pišane, ale ja pytažu a žadazu wutrohu njemudrych. Wědženje a srošmjenje wšchak je tež jara wažne, ale pšched woczinjenej bibliju, pšched šłowom, kotrež wulki Bóh praji i šwojim džěczom,

ma wscha šwětna mudrosč wonešicž. Bože šłowo njecha jenož i rošomom, ale chze tež i wutrobu čitane a rošpomnjene a niz i wědženjom, ale i wěru šapšchijate byč, niz i morweje wěru, ale i džěczazym dowěrjenjom.

Tola wotwobroczišny šwoje myšle wot tuteho šwonšowneho džiwu i druhemu šnutšownemu, kotryž nam našch šwjaty tekst počaže. Šesuš njepšchewobroczi jenož wodu do wina, ale tamny pobožny dom do šwjateho doma. Pobožny bě dom tychle kwašarjom. Pobožneho Šesuša, jeho maczer a jeho wučožnikow běchu pšcheprošyli. To bychu wěšče njěczinili, je-li so bychu šami šwětni čłowjetojo byli. Tola jich pobožnosč bě hišchče šłaba a nješrała. Hišchče njemějachu dospołnu wješełu wěru do Šesuša jako do šwojeho šnješa a šbóznika. Nětko pak šjewi jim wšchitkim, Marji, šwojej maczeri, wšchitkim kwašarjam a wučožnikam Šesuš šwoju krašnosč jako krašnosč jenicžteho narodženeho Ššyna wot Wótza pošneho hnady a prawdy, so buch wšchitzy we wěre do njeho wobtwjerdženi. To bě tón wjetšchi džiw w kwašnym domje.

Wulka je wěž, štwórbu wobtnězicž, wjele wjetšcha je pak ta, dušche wobtnězicž; njech je wulka wěž, wodu do wina pšchewobroczič, wjetšcha je ta, čłowške wutroby wodžicž jako wodome rěki. A tónle džiw našch šnješ hišchče dženska čini. Šbóžny, kiž jeho sa hošča i šebi woła a pšcheprošy, šhoni, so jeho dom pšchěš njeho so do šwjateho doma pšchewobroczi. Wšchak je pobožnych domow tež pola naš. Ludžo do nich ke mišchi šhodža a so i Božemu šlidu džerža. Bože šłowo je čšěščene a sa šwjate džeržane. Tola dospołna pobožnosč hišchče žana žiwa

móz w domje njeje a wjele na tym pobrachuje, so by so pobožny dom tež šwjaty dom mjenowacź móhl. O wsmimy Jesom Šhrysta sa stajneho hoscza do naschich domow! Wón budže je wušwjeczicź a my budžemy wot njeho wšacź hnadu sa hnadu. Stupišchtaj ras dwaj do šwjateho mandželšeho šchtanta, kotraž drje měješchtaj so wutrobnje lubo, ale wo wěrnej wutrobnej lubošczi k šbóznikej mačo cžujeschtaj. Žoniny nan pak bě pobožny muž; a njebě prjedy šwoju dowolnosć sa žentwu dał, hacź njeběšchtaj mlodaj šlubikoj, so chzetaj so kóžde ranje poklaknyć a hromadže to frótko šdychowanje k Bohu cžinicź: „O Anježe Jesu, daj namaj twojeho šwjateho Ducha. Šamjeń.“ To cžinjeschtaj tež, w přenim cžaku drje nimale šebi k šmėchėj, bóršy pak šhutnišcho, wutrobnišcho a wěrnišcho. A hlaj, bóršy bu tež Jesuš jeju wěrny domjazny hósć a šwjaty Duch, kiž bě jeju najprjedy hrėchow dla kšostak, dowjedže jeju k wodaczu tych šamnych Šhrystuša dla a jeju dom bu hėta Boža pola cžlowjekow.

W tajkim domje wostanu ludžo potom tež pokorni, kaž Marja, hdžež ma Boh tón Anjes hinasche wotmyšlenje hacź my, a kóždy džen pošlynjamy so w tym pošnaczu, so Boži cžafnik hinaš, ale prawišcho dže hacź našch cžafnik a so tym, kiž Boha lubuja, dyrbja wšchitke wėžy k lepšchemu šlužicź. Kóždy džen budže krašnišcho w tajkim domje, pšchetož Jesuš šjewi w nim šwoju krašnosć, krašnosć pšchezo nutrnišcheje wėry do njeho a pšchezo móžnišcheje šwjatoscže.

O lubi kšesescžijenjo, budžcže prošeni, Jesom Šhrysta do waschich domow horjewšacź a je wot njeho wušwjeczicź dacź k měštam, hdžež jeho cžescź bydli. Njebudžcže to podarmo cžinicź, ale wone so wam k tym šawėscže k njebjestim pšchitwarškam pšchekrašnja. Šamjeń.

Mulkež Jan se šwojimaš šynomaj,

abo: Bože pucze a cžlowjecze myšle.

Mulkež Jan bě rėšniški mištr, kiž so na šwoju wėž derje wuštejesche, ale hódny dostojny muž bě wón tež. Wón pak bě tež šylny cžlowjek, a hdžyž wón se šwojim pšom — Wello temu rėšachu — šrijedź polow abo pšches lėš džešche, njebě jemu ženje strach, so mohł něchtó na njeho pšchicź a jemu móščen k jeho pjenjesami wukranycź: tšjo, šchyrjo móžachu na njeho pšchicź a so k nim powjerjeschicź, ale pšchemoz jeho tola wšchitzy do hromady njesamóchu, tajkej mějesche tón twjerdej pšaczi. Kóždy hnydom na nim dopytny, so ma Mulka wjazny mozy w šwojich koscjach, dužli hewak něchtó. Wšchak šebi tež wšchudže tolo do tola wšchitzy powjedachu, kajku ma tón w šwojimaš rukomaj móz.

Sa šwoje mlode lėta bě našch Mulka žane škludne jehnjatko njeponył, ale šterje kaž dživja šchcžuka bjes mlodymi karpitami w hacze; hdžež běchu žane reje, bě pak póbla, tam wón husto se šwojimaš hobrištimaj pšacžomaj wšchėch šwojich napschecžiwnikow k rejwanšese lubje wotehna.

Tónle mlody rėšnik so wšchėm wješnym holecžam njemačo lubjesche, a hdžyž wón něhdže kermušchu abo na hermantu k žanej k nich pšchistupi, dokelž chžyšche šebi k njej rešku scžinicź, njepraji jemu ženje žana: ně. Na to pak so wo wšy burszy šynojo husto šahnėwachu a chžychu so na njeho dacź, ale kaž něhdy Šimšon do Šilistifkich pjerjesche, tak bijesche so Mulkež Jan k tutym wješnym hólzami a někotrehožuliz je po tym jeho hlowa bolita a drugeho jeho kšribjet; Mulka špochi na kóždym dobu a wuhna jich wšchėch se jštwy. — Ale hdžyž bě wón druhdy njedželu wjecžor k tym a k druhim šwoju bitwicžku pomėt, pšchicždo wón pošdželu šašo k temu abo tamnemu, wšchón dobry a mėrny, a wotkupi jemu jeho cželatko abo krumu abo šwinjo, a wobaj běšchtaj bjes šobu dobraj pšchecželaj a žadny njebě na drugeho šašobjeny abo njewuštaty.

Štęcžink wšchak Mulka žadny njebě, njebijesche ženje bóle, hacź šam šamóh, a ženje dlėje, dužli so jemu nušne wušešda, ale našajtra bě wón wšcho šašo dosabyl. Dokelž pak bě Mulka

cžlowjek se šwėrnej dobrej wutrobu, njebě na njeho ničtó šty, ale wšchudže mějadu jeho rady a bě widženy muž.

Jako bě do šwojich rošomnišchich lėtow wšchichot, njebijesche so k nim wjazny, ale bu dobry mandželiki, hój wóni šebi jeho w šwojim mašym měštku sa radneho muža wušwolichu. Šiřacź drje wón jara dušchnje njemóžesche, a na jeho piřańcžo hladašche so, kaž byto mlode cželko něchtó na papjeru šeschmóračo. Wle chžyšche něchtó žanu dobru radu mēcž, bě wón přeni, kiž móžesche jemu tajku dacź, — tole pak drje je wėscže sa kóždeho, kiž šechze radny muž rėšacź a bęcź, to najlėpšche a najhódnišche. Wšchicždo Mulka hdžy do žaneje kercžny, a běchu tam bjes šobu šli šwadnižy haru šehnali a so počeli bjes šobu pšchimacź, tehdy tam Mulkež Jan se šwojeje šawy abo na cžimž hewak šedžesche, wuštaze a se šwojim móžnym šłowom do nich šahrima. Nětk budž wšchjeje wšchjeje hary kónž, — njebu pak tam na mėsce hary kónž, wali so wón do nich, kaž wulka kóž do móřšchich žołmow a hnydom bu tam wšcho k mėrom.

Mulka njebě jeno jara widženy a šylny, ale bě tež šbožowny cžlowjek, niž jeno, dokelž bě bohatty a mėsjesche šwoj rjany dom a kšetro polow a pjenjes, ale dokelž mėsjesche dušchnu dobru žonku sa mandželiku. Bě jejny muž doma, bě tam wón k knjesom; njebě pak doma, tehdy wjedžesche a komandėrowašche wona wšcho, kaž był jejny muž šam doma. W rėšnicžim domje wšchak špochi rjenje njewonja, wošebje hdžyž tam cžrjewa kutla, a stare koscze a cžrjewa a rohi tež rjenje njewonjeja, ale k teho šebi wona nicžo njecžinjesche. Wona šwojemu mužej wšcho nanajlėpie wobštara a jemu tojšcho pjenjes se šwojej pilnosću šašluži. Wšchecžimo cželedži a pšchecžimo kšudym ludžom bě wona špochi dušchna. Wšchecžimo cželadnym bě wona w jich štromych a kšornyh dnjach kaž jich rodžena macź, a šechzy so žanemu kšudemu šesthorjenemu po kušu mjaša abo po dobrej jušchzy, bě wona wėcžnje šwólna, jene něchtó tajke darmo dacź. Wšchicždo pak ludžo k njej do domu, kiž chžychu šebi pola nich něchtó kupicź abo jim něchtó pšchecžacź, abo pšchicžwjedžechu jim kormne škocžo k rėšu, abo prajachu, so maja doma něchtó tucžne štejo, bě wona špochi se wšchėmi pšchecželna, da šebi wšcho wot nich doprajicź a štaji jim šchleńcžku pima abo pšchicžnješe jim šchlicžku dobreje jėdže na šlido. Takle drje Mulkežy doma kšetro wjele pšchetrjebachu, ale wšcho jim šwoju dobru dań nješesche, pšchetož kóždy k nim rad do domu pšchicždo a kóždy Mulkežy rady něchtó pšchecžda abo jemu něchtó wotkupi, tón a tamny jemu šwój škót šam k rėšu pšchicžna abo pšchicždo jemu prajicź, so ma doma w hródzi něchtó kormne sa njeho na pšchecžani. Duž Mulka njetrjebašche podarmo po kraju wokoło běhacź kaž drušy, a někotražkuliz burowa šwari jemu šchalku kšofeja, hdžyž Mulka k nim do domu pšchicždo, dokelž jejni ludžo njewjedžachu došcž wupowjedacź, kajka pšchecželna a lubošna bě Mulkež mištrka pšchecžimo nim była, jako běchu pola njeje kšwilu wo jštwje pošedželi. Hdžež pak je žadny rėšnik pola někojo w domje tajki witanj hósć, so jemu burowa dže šchalku kšofeja šwaricž, hdžyž wón k nim pšchicždo, tam ma wón potom w hródzi šam roškasowacź a žadny žušy rėšnik w tutym dworje k lohka do jich hródže pošdóńcž nješmė.

Takle bě to něhdy jara husto waschnje, jako rėšnižy mištrjo hišchcže šami do kóždeje wšy pšchicždo kupowacź; nětkle je tu k wjetšcha hinascho: mištrjo šami rad „wullich knježich“ cžinja, duž šwojich rėšnišchich do wšow šcželu; k tutym pak ničtó wjele wėžy njecžini.

Mulkežom běšchtaj so dwaj šynfaj narodžikoj, taj běšchtaj dušchnaj, cžerštwaj hólzaj a mėsješchtaj dobre dary. Šeju nan pak bě jimaš k wutrobu dobry a husto do so takle kšyšchecž: „Š wobjeju mojeju hólzow chžu šebi něchtó hódne a pšchicžtojne došonjecź, taj dyrbitaj mi hišchcže hinaschej kšadlej bęcź, hacź kajkiž ja šam šym.“ Š tym wón njemėnjesche, so dyrbjak jemu žadny wot njeju žadny rėšnik njebycž, ně, Bože dla to niž, pšchetož wón mėsjesche tu myšł, so je sa cžlowjeka něchtó dušchne, hdžyž je šwoju wėž derje domuknył. Wle na to so wón mjeršasche, hdžyž dyrbjesche šwoje piřmicžka piřacź, a je tajke na nicžo njenamotane napřša, abo hdžyž dyrbjesche šebi nēcžese žuše piřmo wucžitacź, a potom husto sa tym njedopšchicždo, šchto w nim po prawym piřane šteji. Tež na to so mjeršasche, hdžyž pšchi šwojej šchleńcžy pima šedžesche a bě we wójštim cžaku wo tym rėcž, hdže so te wójška bjes šobu bija a wón njewjedžesche, hdže žane te mėsča a kraje leža, pšchetož w šemju-wopiřanju abo w geografiji bě wón kšetro njepowucženy.

„Takle so junu mojimaj hólzomaj šeńcž nješmė“, wón praji, hdžyž wjecžor domoj pšchicždo, šwojej žonje šwoju nušu wušforžicž. „Našchej hólzaj dyrbitaj móz junu do wšcheho rėcžecž wjedžecž,

nječ durbju sa njeju taſ wjele ſaplaćić, kaſ ſechze ſa to bjeſ. Wo wſchē tajkele pjenjeſ njecham žaneho ſłowczka ſhubicſ. Zeſo žona bē ſ nim jeneje muſle a jej teſ wo žane tajkele pjenjeſ ničo cſinicſ njebē, fajkeſ durbjaſa ſa ſwojeju hólzow ſaplaćić; duſ jimaj tojſchto rjaných draſtow nakupi a praji: „Schtoſ móſa druſy ſwojim dſjećom nakupicſ a jim dacſ, to móžemy my ſami teſ.“

Mulkeſ Jan mējeſche nad tym ſwoje wulke wjeſele, hdyſ wobaj hólzaj ſe ſchule domoj pſchińdſchtaſ a jemu poſaſaſchtaſ, ſchto bēſchtaſ w ſwojej ſchuli napriſaloj. Haj wſchaf, jeju piſmiki bēchu wſchē wjele rjeńſche a duſchniſche, hacſ fajkeſ móžeſche wón ſam na papjeru ſeſtajecſ, a hdyſ jemu wonaj wupowjedatſchtaſ, taſ w tym abo w tamnym kraju hólwne kralowe měſto reſa, bu Mulkeſ nan wſchón poſny wjeſela a ſawoſa: „Wóſ hólzaj ſtaj mi wobaj prawej ſchczuſy, wóſ budſetaſ mi junu hinaſchej khadlej, hacſ fajkiſ ja ſam ſym“, a wón teſo dla ſ poſnymaj horſchczomaj wſcho pſačſeſche, ſchtoſ durbjeſche ſa njeju ſeſaplaćecſ a njehladaſche na žane ſwoje ſwētkle kroſche a toleſki. Macſ paſ mējeſche teſ na tym ſwoje wjeſele, ſo bēſchtaſ jejnej ſynaj tajkej dobrej wufnerjaj a hdyſ bu jej hdy něchto praji: „Miſchtrka, wy macſe tola na wſchēm ſwēcſe najrjeńſcheju hólzow. Cſłowjeſ wam njemóže žadny wuprajicſ, kotry wot njeju je rjeńſchi, a ničo ſo njemóže nad nimaj doſcſ nahladacſ“, bu jejne wjeſele cſim wjeſche, a wēcſe doſhu khwilu njetrajeſche, ſo durbjeſche jimaj krawſ pſchińcſ něchto nowe pſchimēricſ a ſeſchicſ.

Taj hólzaj bēſchtaſ duſchnaj, trochu wuſkocznej pachokſaj, ale jeju nanowa a macſerna luboſcſ jimaj doſhu khwilu ničo njeſchfodſji.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Jesuſ a cſłowjeſojo.

IV.

Jesuſ a khudſi.

(Pofracſzowanje.)

6. Pomoſ durbu bratrowſka bjeſ.

„Damacſ je wumēſtwo“, praji němſte pſchiſklowo. Ale to tola pſchezo ſa kóždeho njeje. Cſłowjeſow nadeńdžemy, kotſiſ kuſka na pjenjeſach njewiſajaja; jim je lóhka wēž něchto dacſ. So njebychu w ſwojim mērie moleni byli, wo to wjele bóle rodſa hacſ wo pjenjeſ. Na ſchczjſnách mējach ſkladnoſcſ pódla hoſpodarja ſedžecſ. Jaſo bēchu wſchitſy prawje wjeſeli, poſkuzobnik pſchińdž a knjeſej mjelcſo praji (ale tola taſ wótiſe, ſo móžach ſroſymicſ), ſo je wonſach njeſnath muž, kiſ chze ſ knjeſom porēcſecſ a ſo ma tón jara hubjeny napohlad. Tón knjeſ praji:

„Nēcſecſ dženſa ſ nim njemóžu, ale daj jemu tónle ſkoty; njech ſebi wjeſeſy džen ſcſini!“

To bēſche jara ſwobodnje myſlene. Ale bēſche to woprawdže prawa luboſcſ ſ bliſichemu, prawa ſchecſcijanſka luboſcſ? Schtó wē, hacſ tón proſcheſ pſchecſkapnjeny pſchecſ bohath dar, kiſ bēſche ſo jemu bje wſcheho pruhowanja daſ, hodſinu poſdſiſcho pjany w pſchērowje njelejeſche? Ach taſ wjele ſo na ſwēcſe ſkaſy ſ tajſim dawanjom, ſ kotrymž chzedſa ludſo proſchērow po móžnoſcſi kſētſje wotbjeſ!

Ale hiſchcſe wjaſy ſo ſkaſy, hdyſ ſo bjeſ luboſcſe dawa. Muž, kiſ naſch lud prawje ſnaje, je mi wobſwēdcſik, ſo njeſpokojnoſcſ a hórkoſcſ wulkiſ hromadow na žane waſchne na prēnim mēſcſe ſ njerunoſcſe ſwontomnych wobſtejnoſcſow nje wuſhadžatej, ale ſ teſo, ſo najwjaſy ſdželaných a ſamožitých ludſi ſwojich khudnych bratrow ſ luda ſa cſłowjeſow ſebi runých nje wobhladaſa, ale ſymni jich ſozpawajo ſ nimi wobſhadžaja. Kóždy dſčlacſer ma žiwe ſačucſe ſa to, hdyſ knjeſ a ſdželanich wutrobne a pſchecſelnje ſ nim rēcſi a ſo ſa jehow wobſtejnoſcſemi, ſa jehow ſwóſbu atd. praſcha. Ale pola kóždeje ſkuzobneje hólzy ma ſo runje taſ. Hoſpoſa ſwoju ſchecſcijanſku pſchiſkuloſcſ dopjelni, pódla paſ ſama najwjeſchi wuſiſk namaſa, hdyſ ſ hólzu, kotraſ ſo wſchēdnje jejnej woli podcſiſnje, taſ macſ wobſhadžaja. U Gumprecht piſche w ſwojich rjaných kniſkach „ſ naſhonjenjom ſydomdžebacſlētneho“: „Towariſchne (iozialne) praſchenje wēcſe njeje jenoſ praſchenje žoldka, ale teſ wutrobny.“ Wſchitke w nowiſchim cſaſu wudate ſaſonje — poſkladniſy ſa khorých, ſawēſczenja pſchecſcſiwo njeſbožu, ſaſtaranje ſtarych — wſchitke towariſtwa ſ podpjeranju khudnych atd. — bychu hacſe prawje ſe ſohnowanjom ſkutkowacſ ſamóhke, hdy bychu ſo ſdželani ſwojich ſtarych waſchnijow wotſajili. Wy durbimy pſchecſtaſ, jenoſ duchowne dſčlo ſa cſeſne, cſelne ſa poniſowaze wobhladowacſ: Haj, hdyſ chzedſa bohacſi a

ſdželani pſchezo, taſ ſo praji „wot horſka dele hladačſ“, cſinja khudnych a hubjennykh hneſnych a hórkiſ.

To pſačſi teſ wo dawanju. Wóh je ſo nam khudnym a ſhubjennym hrēſchnikam ſa Wótza poſtajik; jaſo Wócſez ſo nad nami ſmili. Bēda nam, hdyſ my ſ naſchimi cſerpjazyſmi bratrami bratrowſzy njewobſhadžujemy. Dſčlacſer ma teſ prawo ſebi žadacſ, ſo ſ nim jaſo ſ cſłowjeſow wobſhadžujeſch. Ewangelijon je jemu to prawo daſ. Dſčlacſer chze teſ ſwoje cſeſke dſčlo cſeſcſene mēcſ. U wón ma prawo ſ temu. Wiſchetoſ bjeſ mnohich cſelnych dſčlacſerjow by maſo ludſi duchownje dſčlacſ moſlo. Sdželani durbja ſwoju ſdželanoſcſ ſ tym wopoſaſacſ, ſo pſchi kóždej ſkladnoſcſi muſej ſ luda pſchecſelnjy poſtrow, wutrobne ſlowo popſcheja. Millijony ſu, kiſ derje wjedſa, ſo je ſwontowne ſrunanje wſcheho wobſhedženſtwa hoſy njerofom. Schtoſ paſ ſebi žadaja je, ſo ſo jim teſ cſeſcſ doſtawa. Sa ſym ſerſchtow widžak, kotſiſ ſ niſkimi burſkimi ludſimi taſ pſchecſelnje powjedachu, ſo mi wutroba wjeſela poſtaſowacſche. U ja widžach dſčakne ſylſy w woczach tých khudnych ludſi, kotreſ bēchu wjaſy hódne hacſ wſchitke parole a dejmant, kotreſ cſi ſerſchtojo domach khowachu.

Wy durbimy dale wopomnicſ pſchi naſchim dawanju: Hubjeny, kiſ ſ nam pſchińdž, je dſč w naſchej moſy. Wón durbu mjelcſecſ, hdyſ jemu njeprawe poroki cſinimy. U wón teſ woprawdže mjelcſi. Ale bēda nam, hdyſ naſchu móž wopaſ wuſiwamy! To my nochſyli wopaſ roſomicſ! Jenje njedurbimy bjeſ pſchemyſlenja dawanj. Naſcha ſwjata pſchiſkuloſcſ je, wobſtejnoſcſe tých, kiſ pola naſ pomoſ pytaſa, doſpoſnje pruhowacſ. Ale ty durbich to cſinicſ niſo jaſo poliſiſta, ale jaſo bratr, kiſ je ſwojim bratrom rēcſi. Ty njedurbich jehow njetriebawiſchi poniſowacſ a wohanbječſ, hewaſ cſiniſch jehow hórkeho. Kunje pſchecſ ſymne, horde dawanje cſini ſo licſba njeſchecſelow džen a wjeſcha.

Žona, mi derje ſnata, kotraſ bēſche wot khudnyſka, doſelž bēſche jeiny muž banferot cſiniſ a ſebi potom žiwjenje wſaſ, ſo na jeneho ſ tých maſo bohath, kiſ wjele dawaja, wobrocſi. Teſ wona ſkoty doſta. Potom paſ tón knjeſ khutnje praji: „Wiſchińdžcſe ſa mēſaz jaſo, hdyſ na žane waſchne hinaſ njeńdž. Ale ſtarajcſe ſo, ſo móžecſe mi wot kóždeho pjenjeſta rachnowanje dacſ.“ Na to kiwaſche, ſo móžeſche woteńcſ, woblicſo wotwobrocſiwiſchi. Khuda žona tam taſ kamjēntna ſtejeſche. Wona ani ſlowa dſčaka prajicſ njemóžeſche. Skoty ju w ruſy paleſche a wona ſo pſchi wiſchēj pſchichodneſ nuſy nawabicſ njeda, ſo jaſo na ſwojehow dobrocſzela wobrocſicſ.

Woprawdže, teſ tu pſačſi Jeſuſowe ſlowo: „Glajcſe, ſo byſchcſe tých mólcſkich žaneho njeſazpili!“ Proſcheſ pſchezo do tých maſnych ſkuloſka. Wy durbimy ſ hólſow hubjennykh Jeſuſowých hólſ ſkuloſecſ a taſ ſ nimi wobſhadžecſ, taſ by Jeſuſ ſam proſcho jaſny nich ſtejaſ.

Haj, luboſnoſcſ a pſchecſelnocſ Jeſuſowa durbu ſo w naſchim pomhanju ſjewicſ. Taſ njeſmēſch khudnych, kiſ ſ tebi pſchińdu, w kſēzi ſtejo wotſajicſ, ale durbich jim ſtoſ poſticſicſ. K temu durbich jich, hdyſ je někaſ móžno, domach wopytacſ. Ty paſ teſ ſ nim pſchitſhadžecſ njeſmēſch jaſo woſebny knjeſ, abo jaſo woſebna knjeni. Ty njeſmēſch hordy na proſy ſtejo wotſtačſ. Ně, ty durbich (hdyſ je tam teſ kuſt hubjeny powētr) bratrowſzy mjēſ ludſi ſo khudnyčſ, ſwoju wutrobu poſaſacſ a prjedy njeſchecſtačſ, doniſ teſ khudny wutroba roſtaſa njeje. Potom hacſe móžeſch woprawdže radu a pomoſ pſchinjeſcſ.

Schtóſ taſ ſe ſwojimi khudnymi bratrami wobſhadžuje, nima teſ jenoſ tón wotpohlad we woczomaj, něchto dacſ, ale wón chze pomhacſ, ſo by jaſo ſ žyſa lēpje bylo, ſo bychu teſ cſi, kiſ ſu naſad pſchiſchli, ſaſo ſ ſaſkuzbje a hódnemu ſwóſbnemu žiwjenju doſchli. Wſchitke dawanje durbu pomoſ bjeſ.

Taſ bē ſaſoženje dſčlacſerſkich kolonijow tajki wumóžazy ſkutk. Tyſkazy hantwjerſkich, kiſ bēchu ſlaženju bliſko, ſaſo nawuſnychu ſwóſ khlēb ſ cſeſcſu jeſcſ. Taſ ſami ſ ſebi domērenje nadobychu.

Erudna wēž wſchaf je, ſo durbu ſo jaſmožina dawanj. Lēpſchi maſi ludſo ſo doſho wobaraja, wo prēni dar proſhēcſ. Woni cſuja, ſo ſu we wulkim ſtraſche, domērenje ſami ſ ſebi ſhubicſ, hdyſ ſu ſebi juntrócſ wot žaneho cſłowjeſa pomhacſ dali. Wone je teſ ſrudne naſhonjenje, ſo najwjaſy khudnych, hdyſ je lóſ juntrócſ roſtaſ, ja praju, hdyſ ſu juntrócſ pjenjeſy w ruſach pomēli, kotreſ ſebi ſami ſaſkuzili njebēchu — wone je ſrudne naſhonjenje, taſ lóhko jim hiſo druhi abo tſecſi trócſ je, po proſchenju hičſ, runjeſ bē jim to prēni trócſ jara cſeſko. Mjeſ dſčlacſimi je lēdma jedyn, kiſ radoſcſ ſ dſčelanju pódla njeſhubi. Ach, ſo bychu tajke wobſtejnoſcſe byle, hdyſ by kóždy muž, kiſ chze dſčlacſ a

pschistojnje so sadžerjecz, nusneho, njemohañbjazeho sastaranja bebi wěšty był!

(Pstraczowanje.)

Lěta kónz.

Czeho dla su hody runje hdyž lěto k kónzei dže? Teho dla, dofelž, hdyž człowjefojo pschestanu, Bóh kóždy krócž i nowa sa-pocznje. Hdyž lěto wuklinczi, potom stykli bebi swojej ruzy! A hdyž swony stare lěto wuswonja, dha czjedza tebje k czichemu rospominanju hnuć, so tam, hdyž swón klinczi, delkach pschi wězi pohrejbnisćežo leži. Tam tež my junu pschindžemy, hdyž je našch hnadny czaš wotbězał. Hdyž tež smy tu w žiwjenju wšchelakeho sčtanta a powołanja, junu budžemy w tym runi, so naš won do-nješeja na to cziche město —; Anježe, wucž naš wopomnicž, so wumrjecž dyrbymy, so bychmy mudri byli.

My so tebi džakujemy, Božo, so w smyštej nozy, kotraž kraj pschikrywa, so hwěšdy sybola; a ta hodowna hwěšda, kiž je wysche Bethlehema stala. Sapoczni, ty wšchošmilny Božo, sažo, dofelž su człowjefojo sažo na kónzu a daj twojemu ewangeliju swětej ranje pschipowjedacž. A tež nam a našchim lubym!

Na puczu.

Dofelž bjes wopuszczenyh bluscam a bebi myšlu, so sa tajkich duschnje njeje pschezo domach sydacž, so adventsku njedželu, hdyž blóncžto czopke a pscheczjelne swěczesche, na pucz nastajich i maleho městacžka, w kotrymž bydlach, won do wšty, hodžinu idaleneje. Sa džěch po sčezězny psches kufu wjedžazei brjedza psches lubošnu, wot wobeju bokow wot horow wobdatu dolinu. Na tym puczu mějach wšchelake myšle. 23. psalm mi do myšlow pschindže, hdyž reka: „Ty pašeš mje na selenej luzy“, a ja so wješelach, tak so to słowo psalmisty k mojemu puczej pschihodži. Tak wješeły do přědka stupach a psichach tež wołanje rapakow, kiž wofošo mje lětachu. Ale sčto ležesche na dobo pschede mnu? Wěschł, w kotrymž běsche wulki truch khlěba. Sa khlěb won wsach, jón rosdryebiwšchi cziknyh jón dale na kufu a pschi bebi myšlach: „Kak budža so hlóadne rapaki wješelicž, hdyž khlěb namataja!“ Hnydom so njemohladnyh, ale džěh hišćeje rjany truch pucza; potom so wohladnyh. Ale tak te czorne ptaki do khlěba dypachu — to běsche radošč widžecž. Duž mi na myšle pschindžechu słowa swjateho pišma wo rapakach, kiž swoju jědž pytaja, wo młodyh rapakach, kiž so k Bohu wołaju, kotryž je wušklyšchi. Duž mějach dale stupajo sažo swoje wošebite myšle. Sa bebi na swoje swonkowne a snutskowne wodženje pomyšlich, tak mje tón Anješ mój pastyr jako swoju wozžku wozži a moje wołanje a sdychowanje wušklyšchi a mje wjedže po prawym puczu swjateho mjena dla.

Pschi tym běch njenadžujzy k kónzei mojego pucza pschischoł. Wješ, kotraž lubošna pschi horach leži, běsche pschede mnu a woprawdže, ja běch pašeny na selenej luzy a smědžich žiwu wodu picž, kotraž so i wěczneho žiwjenja a do wěczneho žiwjenja zórti.

S krotka: Tón, kiž to psiche, bě hižo hušćizscho w swojim žiwjenju nashonił, so Bóh niz jenož wołanje rapakow, ale hišćeje wjele bóle modlitwy swojich džěczi wušklyšchi. Hdyž tež pschezo psches selenu kufu njendže a drubdy czěmny dol pschindže, tola Bože džěczi pschezo nashonja; „Wón da tym swojim pscheczjelnu hwěžtku swěczicž!“

Wo Gližownych rapakach.

1 kral. 18, 6.

Ronradowa běsche khuda wudowa. Wona mějesche 4 male džěczi. Najstarschi, Richard, běsche 8 lět stary. Sedyn wječor te male skoržachu, so su hlóadne, wona pak nicžo njemějesche, sčtož by jim dacž mohła. Duž swoje wukhowanje w modlitwje pola teho Anjesa pytasche, kotrehož snajesche a lubomasche a wo kotrymž wěrjesche, so je samožny jej pomhacž. Sažo běsche macž swoju modlitwu skóncžila, praji Richard:

„Maczi, nješteji w bibliji, so Bóh pobožnemu człowjefej něhdy rapaki póžla, kiž jemu khlěb noschachu?“

„Saj, moje džěcžo, ale to je so hižo jara dawno stalo.“

Richard praji:

„Nó, sčto wě, hacž Bóh dženša hišćeje rapakow póžlacž njemóže? Sa chzu i najmjenscha durje woczinicž, so móža k nam untž.“

A hnydom běsche pschi durjach, kotrež woczini, so lampa won na pucz swěczesche. Krotko po tym měšćezanosta nimo džěsche. Wón pschi durjach stejo wosta a do istny pohlada. Dofelž widžesche, kajte běsche tam wscho cziste a dofelž so jemu te 4 džěczi lubjachu, sastupi. Wón praji:

„Ale, luba žona, sčto ma to rěfacž, so wasche durje wječor tak pojdže woczinjene steja?“

Ronradowa, kusť nastróžena, so mějesche teho wošebneho knjesa psched sobu, swojemu Richardej czapku i hlowny wša a praji, jemu wšo by kladfujso:

„To je mój Richard czinił, so móhte rapati nuts pschincž a nam khlěba pschinjescž.“

Měšćezanosta, runje žyle czorny swoblekany, praji směšotajo:

„Woprawdže? Nó, Richardo, by prawje mē. Tu steji tajki czorny ptacž psched tobu. Pój, ja chzu tebi potasacž, hdyž je khlěba došč.“

Wón hóžza sobu do swjateho doma wša a da jemu do korbika wšchelakeje žyrobny naklascž. Wórtly bē Richard sažo i korbikom domoj a džěcžatka, korb wuhladašchi, wješeke wofošo skakachu. Sažo běchu so wšchitzy najědli, so Richard do woczinjenyh duri stupi, bebi czapku scžeže a praji:

„Sa so czi džakuju, luby sbóžniko!“

Na to durje sacžini.

Twój bratr.

Psched něsčto czašom w Londonje i bliska Viktorineho parka wulki pschěrow ryjachu. Pschi tym so semja hromadže bypnu a nětotryh człowjefow sahrjeba. Czi drusy džělaczerjo so nastróžichu a na bok skocžichu a běchu žyle pschekapnjeni. Wulki muž, kiž nimo džěsche, stejowosta, dofelž běsche podawł widžal a ludžom pschiwola:

„Gladajče so, to by pschējara straschna wěž była, hdy byšćeže jich chzpli wuhrjebacž.“

Dnž žona pschistupi, kiž běsche tež widžala, sčto běsche so podała, temu mužej ruku na ramjo položil a wurasnje praji:

„Billo, — twój bratr je tam delkach!“

Kajte so pscheměnjenje i tym mužom sta! Eso wušklyšchi, motyku sapšchimnyšchi a do pschěrowa skocžiwšchi sapoczja džělacž, jako by mozy sa džěšacžoch mē, — to so wšchitto sa mašo wofomijnjenjom sta.

O, luby czitarjo, w hromadach hubjenyh, khudych, — tam twój bratr sahrjebany leži.

Czežfota hrěchow.

Pobožny přědar Geiler i Kaisersberg, kiž běsche w 15. lětstotetku w Strašburgu žiwu, by husto prajił:

Kaž tón, kiž wulki truch twarškeho drjema i lóhkei prózu sa sčtrnył po wodže dele czehnje, potom pak, hdyž je jón hacil k brjohej pschinjescž, jón sam wuczahnyčž a wotnjescž njemóže, tak budža tež czi, kiž bebi w czašu swjateho žiwjenja žaneho swědomnja njecžinja, ale swoje hrěchi i žyła niz abo mašo czuja, jich czežfotu hakle potom sacžucž, hdyž k brjohej pschindu, wot swěta so džěla a dyrba žyłu czežfotu khami na so wsacž.

To je woprawdže dobry wobras. Tak je woprawdže: jich wjele praji, so nicžo wot winy njecžuja, so jich swědomnje njecžiwluje, so i hrěchom i žyła telko na bebi nima. Ale junu mēr do njeměra, samolwjjenje do wobštorženja, lóhkosmyšlenoscž do nusn so pschewobrocža, hdyž by k brjohej wěcznosće pschischoł a hrěchi su i bēžazeje wody teho czaša wušklyšene a dyrba so psched Boha pschinjescž.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětki niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež **we wšchěch pschewawarujach „Sserb. Nowin“** na wšach a w Budyschinje dostacž. **Na sčtwórcž lěta placžki wón 40 np., jenotliwe czižla so po 4 np. pschedawaju.**